

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobcu: **1/ R. G., P., M.**, právne zastúpený advokátom JUDr. J. U., L., X. T., **2/ P. P., Z., X. B.**, **3/ R. A., G., X. G.**, oboch právne zastúpených JUDr. M. V., advokátom, Advokátska kancelária V. & P., s.r.o., so sídlom ul. X., B., proti žalovanému: **Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky** (pôvodne **Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky**, Mierová 23, 815 11 Bratislava) Vazovova č. 2, Bratislava, za účasti: T. M., H., Š., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. 49173/2002 zo dňa 14. júla 2004, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 295/2004-87 zo dňa 3. februára 2011, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 295/2004-87 zo dňa 3. februára 2011, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. c/, e/ O.s.p. zrušil a vrátil na ďalšie konanie žalovanému rozhodnutie zo dňa 14.7.2004, č. 49173/2002 v spojení s rozhodnutím Colného úradu Bratislava zn. 14176/2002-520110/31-27 zo dňa 31.7.2002,

ktorým žalovaný ako odvolací orgán zmenil prvostupňové rozhodnutie Colného úradu Bratislava tak, že nahradil výrokovú časť a odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a konania ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že žaloba je dôvodná, pretože zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci a rozhodnutia colných orgánov sú pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť nepreskúmateľné a rozhodnutie vo vymedzení okruhu účastníkov trpí vadou, ktorá má vplyv na zákonnosť rozhodnutia. Pri preskúmaní rozhodnutia zistil, že prvostupňový správny orgán, Colný úrad Bratislava podľa ust. § 406 ods. 1 colného zákona č. 238/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov vymeral, a po zápise do účtovných dokladov podľa ust. § 407 ods. 3 colného zákona v súlade s ust. § 410 ods. 4 colného zákona oznámil povinným dlžníkom podľa § 198 ods. 3 písm. b/ colného zákona č. 180/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov ako dlžníkom spoločným a nerozdielnym colný dlh v celkovej výške 7 997 663 Sk.

V dôsledku podaného odvolania žalovaný napadnutým rozhodnutím zmenil prvostupňové rozhodnutie a nahradil výrokovú časť a jeho odôvodnenie. Colný dlh mal podľa tohto rozhodnutia vzniknúť dňa 18.10.2000 nezákonným odňatím tovaru s obchodným pomenovaním „DONESTOS - CLUJ“ čistiaci roztok pre potravinársky priemysel, podliehajúceho dovoznému clu spod colného dohľadu podľa § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z., ktorý bol do tuzemska dovezený cez hraničný priechod Bratislava Rusovce – cesta dňa 18.10.2000, ktorý je okamihom odňatia tovaru spod colného dohľadu a vzniku colného dlhu podľa § 198 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z.

Žalobou zo dňa 13.8.2004 sa žalobca v 1. rade R. G. domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktoré žiadal zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Predmetná vec po postúpení uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Sž/128/2004-17 zo dňa 30.8.2004 bola zapísaná na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1S 295/2004.

Žalobcovia v 2. a 3. rade P. P. a R. A. sa rovnako žalobou zo dňa 19.9.2004 domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktoré žiadali zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uvedená vec bola zapísaná na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2S 123/2005.

Keďže sa jednalo o preskúmanie zákonnosti toho istého rozhodnutia žalovaného a žalobcov ako spoločných a nerozdielných dlžníkov, krajský súd spojil obidve veci na spoločné konanie, ktoré sa viedlo pod sp. zn. 1S 295/2004.

Krajský súd z pripojeného administratívneho spisu zistil, že dňa 18.10.2000 prepravila právnická osoba U., S., X. V., L. R., na územie Slovenskej republiky 24 tisíc litrov tovaru s obchodným pomenovaním „DONESTOS - PLUS CLUJ“, deklarovaný ako čistiaci roztok pre potravinársky priemysel. Tovar bol dopravcom na pohraničnom colnom úrade riadne prihlásený a prepustený do colného režimu tranzit. Dovážaná látka „DONESTOS - PLUS CLUJ“ bola nesprávne zatriedená ako povrchový prípravok, jednalo sa o preparát na báze rafinovaného etylalkoholu 94,7%, teda išlo o tovar, ktorý podlieha dovoznému clu, a ktorý bol podľa správnych orgánov nezákonne odňatý spod colného dohľadu, za čo bol žalobcom a spoločnosti U. oznámený colný dlh vo výške 7 997 663 Sk.

Predovšetkým sa krajský súd, ako to uviedol v odôvodnení, musel vysporiadať s tvrdením žalobcov, že žalovaný nepoužil právnu normu, ktorú použiť mal. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí totiž uviedol, že v súlade so zákonom zmenil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa v celom rozsahu, teda rozhodol vo veci samej. K takémuto postupu ho viedla skutočnosť, že colný úrad pri vydávaní rozhodnutia aplikoval nesprávny právny predpis pri posúdení hmotnoprávnej stránky veci. Ďalej poukázal na § 458 ods. 1 zákona č. 238/2001 Z. z., podľa ktorého sa na konanie začaté pred 1.7.2001 použijú doterajšie predpisy. To podľa žalovaného však nevyklučuje zásadu retroaktivity, a preto ak rozhodujúce skutočnosti pre vznik colného dlhu, ako aj naplnenie kvalifikačných znakov dlžníkov nastali za účinnosti zákona č. 180/1996 Z. z., treba ich posudzovať podľa tohto zákona. Z tohto tvrdenia žalovaného nie je zrejmé, či sa pri právnom posúdení veci riadil colným zákonom č. 180/1996 Z. z. alebo neskorším zákonom č. 238/2001 Z. z. Pokiaľ sa riadil oboma právnymi predpismi súčasne, opomenul účastníkom vysvetliť, prečo sa v niektorých otázkach riadil ustanoveniami jedného predpisu, v iných druhého. Už vo výroku napadnutého rozhodnutia sa objavujú viaceré odkazy na jeden aj druhý zákon, a z rozhodnutia nie je zrejmé, prečo je colný dlh vymeraný podľa § 406 ods. 1 zákona č. 238/2001 Z. z., avšak dlžníci boli kvalifikovaní podľa § 198 ods. 3 zákona č. 180/1996 Z. z., colný dlh bol vymeraný podľa § 209 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z., a suma dovoznej platby podľa § 412 ods. 1 zákon č. 238/2001 Z. z. Rovnako ako aj ďalšie odkazy na oba uvedené predpisy sú obsiahnuté v odôvodnení rozhodnutia, pričom bolo povinnosťou žalovaného tento postup riadne zdôvodniť.

Krajský súd už vo viacerých rozhodnutiach vyslovil názor, že pokiaľ bol predmetný tovar nezákonne odňatý spod colného dohľadu za účinnosti zákona č. 180/1996 Z. z., možno okolnosti vzniku colného dlhu posúdiť len podľa tohto zákona, pretože práve tento zákon bol platný a účinný v čase, keď posudzované okolnosti nastali. Bolo by nepochybne v rozpore so zákonom, keby boli žalobcovia uznaní za colných dlžníkov a bol im vymeraný colný dlh podľa právneho predpisu, ktorý v čase vzniku colného dlhu nebol účinný. Preto ak aj bolo správne konanie týkajúce sa vymerania predmetného colného dlhu začaté až za účinnosti zákona č. 238/2001 Z. z. (teda po 1.7.2001), bolo potrebné okolnosti vzniku colného dlhu, a z toho vyplývajúce povinnosti zainteresovaných osôb, posúdiť podľa ustanovení zákona č. 180/1996 Z. z. Uloženie povinnosti žalobcom zaplatiť colný dlh podľa právneho predpisu, ktorý v čase vzniku colného dlhu ešte neplatil, by bolo v rozpore s princípmi právneho štátu, právnej istoty a zákazu retroaktivity právnej normy. Pre úplnosť treba dodať, že colný dlh vzniká fakticky, priamo nastaním zákonom predpokladaných skutočností (§ 198 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z.) a rozhodnutie colného úradu túto skutočnosť iba deklaruje. Výrok teda neznie konštitutívne a nedošlo by ani v danom prípade ku konštitutívnej aplikácii ustanovení colného zákona č. 180/1996 Z. z., ktorý už nebol účinný v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Deklaratórne je rozhodnutie aj v časti určenia dlžníkov. Z vyššie uvedeného pohľadu mal žalovaný svoje rozhodnutie aj náležite odôvodniť, čo však neurobil, a preto účastníci tieto okolnosti namietali dôvodne.

Dôvodnou je tiež námietka týkajúca sa preukázania vedomosti odňatia tovaru spod colného dohľadu. S poukazom na § 198 ods. 3 písm. c/ zákona č. 180/1996 Z. z. colného zákona, musí byť v prípade žalobcov preukázaná ich vedomosť o tom, že sa tovar odníma spod colného dohľadu. Bolo na žalovanom aby preukázal, že žalobcovia v postavení colného orgánu si boli vedomí odňatia tovaru spod colného dohľadu. Zároveň bolo povinnosťou žalovaného uviesť, ktorú konkrétnu povinnosť, uvedenú v konkrétnom ustanovení colného zákona, žalobcovia ako colníci porušili. V tomto smere nie je postačujúcou úvaha, že žalobcovia si ako colníci museli byť vedomí toho, že nezaevidovaním tovaru do registra odoslaného tovaru spôsobia možnosť odňatia tovaru spod colného dohľadu. Vedomosť o odňatí tovaru spod colného dohľadu musí byť jednoznačná, nepostačuje možnosť takejto vedomosti. Súd nevylučuje, že takéto konanie colníka môže byť dôvodom pre vyvedenie disciplinárnej zodpovednosti, avšak pre oznámenie colného dlhu musí byť vedomosť colníka o odňatí tovaru spod colného dlhu preukázaná jednoznačne.

Krajský súd ďalej zistil, že rozhodnutie žalovaného trpí vadou v otázke vymedzenia okruhu účastníkov konania, pretože účastníkom správneho konania bola spoločnosť U., S., X. V., L. R.. V liste Prezídia policajného zboru, Úradu boja proti korupcii zo dňa 28.2.2006 adresovanom súdu sa uvádza, že na základe výsledkov právnej pomoci z L. bolo zistené, že akciová spoločnosť K. bola dňa 15.11.2001 vyregistrovaná z administratívy Mestského úradu vo V., pretože bola reorganizovaná a rozdelená na niekoľko subjektov. Túto informáciu potvrdzuje aj zásielka, ktorá sa vrátila žalovanému z L. R. ako nedoručená, zrejme z dôvodu likvidácie spoločnosti. Pokiaľ spoločnosť U. zanikla bez právneho nástupcu pred alebo počas správneho konania, mal žalovaný v konaní pokračovať bez tejto spoločnosti. Pokiaľ spoločnosť má jedného či viacerých právnych nástupcov, bolo povinnosťou žalovaného pokračovať v konaní s právnymi nástupcami. Je totiž povinnosťou správneho orgánu zisťovať okruh účastníkov konania v každom štádiu správneho konania.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný včas odvolanie v ktorom uviedol, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, preto ho žiada zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Krajský súd sa podľa žalovaného stotožnil s názorom žalobcov poukazujúcich na súvislosť medzi prebiehajúcim trestným konaním a správnym konaním, s tým že prebiehajúce trestné konanie má význam aj pre správne konanie. S touto otázkou sa žalovaný vysporiadal vo svojom rozhodnutí zn. 49173/2002 bolo vydané dňa 14.7.2004. Poukázal na rozdielnosť právnej úpravy a sledovaného účelu v správnom konaní a trestnom konaní, ako aj skutočnosť, že spolu nesúvisia.

Ďalej žalovaný namietal, vyslovený právny názor súdu, že sa dôsledne nevysporiadal s otázkou preukázania vedomosti žalobcov ako dlžníkov o tom, že predmetný tovar sa odníma spod colného dohľadu. Uviedol, že dlžníci boli právne kvalifikovaní podľa § 198 ods. 3 písm. b/ zákona č. 180/1996 Z. z., pretože za účinnosti tohto zákona colný dlh vznikol, a len podľa tohto zákona mohli byť okolnosti vzniku colného dlhu (právne i skutkové okolnosti) colným orgánom posudzované. Prie riadny výkon colného dohľadu podľa § 5 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. rozumie súhrn úkonov a opatrení, ktorých vykonávanie patrí do pôsobnosti colných orgánov. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. sa pri colnom dohľade zisťuje druh, množstvo a iné skutočnosti o tovare, ktoré sú potrebné na posúdenie, či sa dovoz, vývoz alebo tranzit tovaru uskutočňujú alebo uskutočnili v súlade s colnými predpismi a osobitnými predpismi. Pre naplnenie podmienok právnej kvalifikácie dlžníka v zmysle § 198 ods. 3 písm. b/ zákona č. 180/1996 Z. z. je síce potrebné preukázať vedomosť alebo možnosť vedomosti určitej osoby o tom, že tovar sa odníma spod colného dohľadu, avšak nie je

potrebné preukazovať porušenie konkrétneho ustanovenia zákona č. 180/1996 Z. z. touto osobou. Pre naplnenie právnej kvalifikácie určitej osoby ako dlžníka podľa § 198 ods. 3 písm. b/ zákona č. 180/1996 Z. z. s ohľadom na formuláciu uvedeného zákonného ustanovenia nie je potrebné tejto osobe preukázať vedomosť o tom, že sa určitý tovar odníma spod colného dohľadu (netreba dokazovať úmyselné alebo aspoň vedomé konanie), ale stačí preukázať tejto osobe nepriamy úmysel, t.j. skutočnosť, že táto osoba si mala byť vedomá, že tovar sa odníma spod colného dohľadu. Pre riadny výkon colného dohľadu je nevyhnutné, aby bol tovar, ktorý je predložený colným orgánom, a ktorý sa nachádza pod colným dohľadom riadne evidovaný, a aby boli colnými orgánmi archivované všetky dokumenty (napr. príslušné diely JCD), na základe ktorých možno colný dohľad nad predmetným tovarom riadne vykonávať. Nezapísanie tovaru, predloženého colným orgánom do evidencie vedenej týmito orgánmi (register odoslaného tovaru) a priame zničenie písomných dokumentov týkajúcich sa colného konania vo vzťahu k tomuto tovaru, znemožňuje riadny výkon colného dohľadu a umožňuje odňatie tovaru spod colného dohľadu. V danom prípade je zrejma priama súvislosť medzi konaním žalobcov a medzi znemožnením výkonu colného dohľadu nad tovarom a jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu. Zo skutkového stavu veci je zrejme, že žalobcovia sa svojim aktívnym a vedomým konaním zúčastnili na nezákonnom odňatí predmetného tovaru spod colného dohľadu.

Krajský súd v Bratislave vyslovil vo svojom rozsudku právny názor, že rozhodnutie žalovaného trpí vadou v otázke vymedzenia účastníkov konania, lebo právny nástupca alebo nástupcovia právnickej osoby U., nemajú vedomosť o správnom konaní, v ktorom im bol oznámený colný dlh. Colný dlh vznikol dňa 18.10.2000 nezákonným odňatím tovaru spod colného dohľadu. V danom okamihu sa v zmysle § 198 ods. 3 písm. b/ zákona č. 180/1996 Z. z. všetky osoby, ktoré sa na tomto odňatí zúčastnili, stali dlžníkmi. Colný úrad rozhodnutím zn. 14180/2002-520110/31-31 zo dňa 31.7.2002 túto skutočnosť len právne relevantným spôsobom deklaroval, avšak nekonštituoval. V súlade so zásadou solidarity dlžníkov podľa § 208 zákona č. 180/1996 Z. z. môžu colné orgány vymerať colný dlh a vyžadovať jeho plnenie od ktoréhokoľvek dlžníka. Ak by bol colný dlh oznámený osobe, ktorá nemôže byť právne kvalifikovaná ako dlžník (resp. voči osobe, ktorá neexistuje), bol by takýto úkon voči tejto osobe neúčinný, čo by však nemalo vplyv na oznámenie colného dlhu osobám, ktoré naplnili kvalifikačné znaky dlžníka, a ktoré existujú. Prípadná zodpovednosť iných osôb nezbavuje osoby, ktoré boli v súlade so zákonom právne kvalifikované ako dlžníci ich zodpovednosti za vzniknutý colný dlh a ich povinnosti tento colný dlh zaplatiť. Pri doručovaní písomností, vrátane rozhodnutia o oznámení colného dlhu zahraničnej právnickej osobe U., S., X. V., L.

R., postupoval žalovaný i colný úrad v súlade s ust. § 25 až § 26 správneho poriadku. Oznámenie colného dlhu právnickej osobe, ktorá zanikla, resp. ktorá sa pretransformovala, zlúčila alebo rozdelila s inou právnickou osobu, nie je žiadnym spôsobom na ujmu iným osobám, ktoré boli právne kvalifikované ako dlžníci. Zodpovednosť týchto osôb ako dlžníkov v zmysle § 198 ods. 3 písm. b/ zákona č. 180/1996 Z. z., resp. ich povinnosť plniť celý colný dlh v zmysle solidárnej zodpovednosti podľa § 208 zákona č. 180/1996 Z. z. tým nie je žiadnym spôsobom dotknutá.

Žalobcovia v 2. a 3. rade v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok krajského súdu potvrdiť. Uviedli, že založili do spisu právoplatné uznesenie Špeciálneho súdu v Pezinku BB-3Tš/32/2006 zo dňa 4.7.2007 (potvrdené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tošs/46/2007 zo dňa 19.3.2008). Špeciálny súd skúmal rovnakú otázku ako žalovaný v správnom konaní, t.j. či sa žalobcovia – colníci P. P. a R. A. dopustili porušenia povinností stanovených colným zákonom odňatím tovaru spod colného dohľadu (jednalo sa o chemickú látku DONESTOS CLUJ, str. 12, 13 uznesenia Špeciálneho súdu). Trestné konanie sa začalo na základe trestného oznámenia žalovaného a jedná sa o rovnaký skutkový dej ako uvedený v preskúmanom rozhodnutí. Špeciálny súd právoplatným uznesením vec odmietol a vrátil vec prokurátorovi s tým, že „obžaloba musí presne špecifikovať, ktorí obvinení presne aké ustanovenia colného zákona svojim konaním porušili, a nemôže len všeobecne uviesť odkaz na paragraf zákona. Navyše povinnosti uložené v ustanoveniach colného zákona uvedené v obžalobe, ktoré mali porušiť obvinení sa týkajú osôb akými sú napríklad osoby, ktoré prepravujú tovar, deklarant, dopravca, prepravca“. Špeciálny súd jasne naznačuje, že ustanovenia o odňatí tovaru spod colného dohľadu nemožno ani teoreticky aplikovať na colníkov. V poslednej vete uznesenia Špeciálny súd odporúča prokuratúre po vrátení veci zvážiť „reálnosť podania obžaloby“ na obvinených. Pokiaľ Špeciálny súd po siedmich rokoch trestného konania proti žalobcom nezistil porušenie colného zákona žalobcami – bývalými colníkmi, má táto okolnosť značný význam aj pre súvisiace správne konanie o oznámení colného dlhu (osobitne keď sú jedinými dôkazmi proti žalobcom listiny z trestného spisu). Žalovaný aj Špeciálny súd skúmali otázku porušenia povinností stanovených colným zákonom, vychádzajúc z rovnakých dôkazov. Žalobcovia sú si samozrejme vedomí toho, že Špeciálny súd sa otázkou porušenia povinností uvedených v colnom zákone zaoberal z hľadiska možných trestnoprávných dôsledkov, zatiaľ čo žalovaný z hľadiska zodpovednosti za colný dlh. Nepochybne ale Špeciálny súd, aj žalovaný, museli najprv zistiť, či vôbec došlo k porušeniu ustanovení colného zákona žalobcami. A už v tejto

otázke dospeli k diametrálne odlišným záverom. Žalovaný nevysvetlil zrozumiteľne, prečo v niektorých otázkach aplikoval ustanovenia zákona č. 180/1996 Z. z. a v iných zákona č. 238/2001 Z. z. Žalobcovia netvrdia, že žalovaný aplikoval nesprávne ustanovenia zákona, ale v napadnutom rozhodnutí chýba zrozumiteľné vysvetlenie prečo boli aplikované ustanovenia oboch predpisov. Žalovaný v odvolaní poukazuje na dovoz tovaru DONESTOS CLUJ PLUS do Slovenskej republiky, opätovne bez toho, aby konkretizoval protiprávne konanie žalobcov. Opätovne neuvádza, ktoré konkrétne colným zákonom stanovené povinnosti mali žalobcovia porušiť. Bolo povinnosťou žalovaného preukázať aj to, že sa jednalo o konanie vedomé, nie nedbanlivostné. Nedbanlivostné konanie môže byť postačujúce pre prepustenie zo služobného pomeru, nie však pre oznámenie colného dlhu. Rozhodnutie žalovaného o oznámení colného dlhu takmer 8 miliónov korún je pre žalobcov a ich rodiny likvidačné. Tvrdenia žalovaného nasvedčujú možnému protiprávnemu konaniu zahraničných dovozcov a deklarantov, ktorí deklarovali režim tranzitu a tovar následne (možno) zostal na území Slovenskej republiky, vo vzťahu k žalobcom nepreukazujú nič. V otázke vymedzenia okruhu účastníkov žalovaný uvádza, že ak by bol colný dlh oznámený osobe, ktorá nemôže byť právne kvalifikovaná ako dlžník (resp. voči osobe, ktorá neexistuje), bol by takýto úkon voči tejto osobe neúčinný, čo by však nemalo vplyv na oznámenie colného dlhu osobám, ktoré naplnili kvalifikačné znaky dlžníka, a ktoré existujú. Z rozsudku súdu vyplýva, že účastník správneho konania spoločnosť U. už v roku 2001 zanikla (prípadne nie je zrejmé či mala nejakého právneho nástupcu alebo nie). Na rozdiel od žalovaného sa žalobcovia domnievajú, že účastníci správneho konania musia byť určení úplne jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností. Pokiaľ by bola argumentácia žalovaného pravdivá, bolo by možné oznámiť colný dlh napr. aj mŕtvemu. K tomu poukazujú aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v inej veci považoval nesprávne vymedzenie okruhu účastníkov konania za dôvod na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa (58/2007 ZSP, 1Sž-o-KS/105/2006). V prípade viacerých solidárnych dlžníkov je presné vymedzenie účastníkov správneho konania ešte dôležitejšie, nakoľko v prípade plnenia jedným solidárnym dlžníkom by tento mal mať právo regresu vo vzťahu k ostatným dlžníkom, toto by bolo ťažko uplatniteľné pokiaľ nebude zrejmé kto bol vlastne účastníkom konania. V každom prípade je nesprávne vymedzenie účastníkov správneho konania závažnou vadou konania a rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedených v odvolaní žalovaného (§ 212 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 O.s.p.) bez pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta

prvá O.s.p.) a podľa § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov (súd nemá na to kompetenciu), ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov, teda či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok (vymedzených žalobou) rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy.

V danom prípade napadnutým rozhodnutím colný dlh podľa zistenia colných orgánov vznikol podľa § 198 ods. 1 colného zákona č. 180/1996 Z. z. nezákonným odňatím tovaru spod colného dohľadu. Vyššie uvedené nákladné vozidlo (tovar) uniklo spod dohľadu colných orgánov tak, že tovar s obchodným pomenovaním „DONESTOS - CLUJ PLUS“ deklarovaný ako čistiaci roztok pre potravinársky priemysel nebol pri vstupe na územie SR zaregistrovaný colnými orgánmi do registra odoslaného tovaru ani následne dodaný žiadnemu colnému orgánu v tuzemsku, čím vznikol colný dlh.

Colné orgány konštatovali, že k tejto skutočnosti došlo úmyselným konaním colníkov – žalobcov – a právnickej osoby U., tovar prepravujúcej, ktorých kvalifikovala podľa § 208 zákona č. 180/1996 Z. z. ako spoločných a nerozdielnych dlžníkov, lebo si boli vedomé, alebo si mali byť vedomé, že sa tovar odníma spod colného dohľadu. Tiež uviedli, že neskúmali mieru zavinenia jednotlivých účastníkov konania – povinných dlžníkov, ktorá nemá žiaden vplyv na zodpovednosť za vznik colného dlhu naplnením príslušných zákonných podmienok určených v zákone č. 180/1996 Z. z.

Je treba súhlasiť s krajským súdom, že v každom prípade musí byť preukázaná vedomosť žalobcov o tom, že sa tovar odníma spod colného dohľadu, ktorá musí byť jednoznačná a k tomu má správny orgán využiť ustanovenia správneho poriadku (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov), ktoré sú takými zákonnými procesnými mechanizmami, ktoré dokážu pri zachovaní všetkých procesných práv účastníkov zistiť stav veci čo najúplnejšie a najobjektívnejšie, a musí byť samozrejmosťou, že na základe

výsledkov zadovážených v konaní k nim správny orgán podá náležité vysvetlenie, čím zvýšeniu dôvery v správne orgány napomôže.

Podľa § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. colný dlh pri dovoze tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, vzniká jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu.

Dlžníkom je

- a) osoba, ktorá tovar odňala spod colného dohľadu,
- b) **každá osoba, ktorá sa na tomto odňatí zúčastnila a bola si vedomá alebo si mala byť vedomá, že tovar sa odníma spod colného dohľadu,**
- c) každá osoba, ktorá získala alebo držala tovar odňatý spod colného dohľadu a v čase získania alebo uschovávanía si bola vedomá alebo si mala byť vedomá, že tovar bol odňatý spod colného dohľadu,
- d) osoba, ktorá má plniť povinnosti, ktoré vyplývajú z dočasného uskladnenia tovaru alebo z režimu, do ktorého bol tovar prepustený, (§ 198 ods. 3 vyššie cit. zákona).

Na tomto mieste najvyšší súd musí zdôrazniť, že žalovaný sa dostatočne nezaoberal správnym určením okruhu účastníkov konania.

Preskúvaným správnym rozhodnutím bola žalobcom ako dlžníkom uložená povinnosť zaplatiť colný dlh spoločne a nerozdielne. Preto v súlade s ust. § 250 ods. 2 až 4 O.s.p. účastníkom nielen správneho ale aj súdneho konania má byť aj právnická osoba U. pre nerozlučné spoločenstvo práv so žalobcami, lebo aj na ňu sa bude vzťahovať rozhodnutie. Preto je povinnosťou správneho orgánu zistiť, a v prípade ak táto spoločnosť zanikla, jej právnych nástupcov a ak takých niet, podložiť to dôkazom.

Tejto právnickej osobe bola totiž uložená povinnosť spoločne a nerozdielne so žalobcami zaplatiť colný dlh. Ako účastník konania má procesné práva, preto jej musí byť umožnené, aby ich mohla v konaní pred správnym orgánom riadne uplatniť. Keďže ide o účastníka, ktorý ním aj v súdnom preskúvaní konaní (v prípade odvolania proti rozhodnutiu správneho orgánu) musí byť zo zákona (§ 250 ods. 3 O.s.p. v spojení s ust. § 91 ods. 2 O.s.p.), bola by mu potom postupom súdu odňatá možnosť pred ním konať.

Krajský súd svoje rozhodnutie založil tiež na zistení, že žalovaný po zmene prvostupňového rozhodnutia nahradením výroku a jeho odôvodnenia opomenul účastníkom vysvetliť a odstrániť ich pochybnosti o aplikácii colného zákona č. 180/1996 Z. z. a colného zákona č. 238/2001 Z. z. účinného od 1.7.2001 ako procesnoprávneho predpisu. Je potrebné sa s tým stotožniť, lebo správny orgán pri tomto postupe mal viesť konanie tak, aby umožnil uplatnenie procesných práv žalobcov v rozsahu a obsahu vymedzenom týmto zákonom, čo sa v danom prípade nestalo, a absencia uvedených úvah zakladá nepreskúmateľnosť správneho rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ako to správne konštatoval krajský súd.

Aj z dôvodu, že jednému z účastníkov titulom nerozlučného spoločenstva práv so žalobcami bola postupom správneho orgánu a následne aj súdu odňatá možnosť konať, bolo potom predčasné, aby najvyšší súd zaujímal podrobnejšie stanovisko k ostatným námietkam čo do merita veci, pretože všeobecne platí, že ak je rozhodnutie nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov, bráni takýto nedostatok posúdeniu dôvodnosti ďalších meritórnych námietok.

Z týchto podstatných dôvodov najvyšší súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s ust. § 250ja ods. 4 O.s.p. potvrdil, lebo nezistil dôvod potrebný na to, aby zmenil alebo zrušil napadnutý rozsudok, keďže jeho odôvodnenie je logické a zákonné.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd s poukazom na ust. § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s ust. § 246c veta prvá O.s.p. a ust. § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v súlade s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcom ich náhradu nepriznal hoci by im v zmysle citovaných ustanovení bola prislúchala, pretože si ju neuplatnili a žalovanému preto, že bol neúspešný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku riadny odvolací prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 22. marca 2012

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská